

Bevan Stein

„Nechcem byť len kuriérom, ale poslom Krista.“

Od vypuknutia ruskej invázie absolvoval už 22 ciest na Ukrajinu Bevan Stein, koordinátor humanitárnej pomoci ECAV na Slovensku a Svetového luteránskeho zväzu. Americký misionár, ktorý spolu s manželkou Laurou 27 rokov žije na Slovensku, si za týmto účelom kúpil vlastné 18-tonové nákladné auto. V priebehu marca 2023 doručil núdzným na Ukrajine 22 ton humanitárnej pomoci, a neskôr 400 „Krabíc požehnaní“.

Bevan, stačil na 22 ton tovaru tvoj kamión?

Nestačil, preto som cez známeho zabezpečil väčší, ktorý má zaujímavý príbeh. Patrí jednej ukrajinskej dopravnej spoločnosti. Jej majiteľ tušil, že situácia bude zlá, a tak ešte pred vojnou stihol poslať nákladné autá a šoférov preč z Ukrajiny. Jeden z nich si myslel, že dovedy stihne navštíviť manželku a deti. Medzitým však Putin začal „špeciálnu operáciu“ a dospelí muži viac nespeli na základe vládneho nariadenia opustiť krajinu. Šofér tak uviazol na Ukrajine

bez svojho kamióna a bez práce. Bol síce so svojou rodinou, ale bez príjmu. Neostávalo mu iné, len čakať na vládnu výnimku pre prácu v zahraničí. A tak jeho kamión rok stál odstavený na okraji Bratislavy. Bol dostatočne veľký na to, aby dokázal odviezť 22 ton humanitárnej pomoci.

Ako prebiehala nakládka?

Jeden šofér kamión najprv priviezol z Bratislavy ku mne do Martina, kde sme naložili tovar z môjho skladu. Potom sme šli do Košíc, kde sme naložili

tovar na dvoch miestach. Tam sme zistili poruchu brzd, ktoré sme si museli sami opraviť. S ďalším šoférom sme sa potom zastavili v Michalovciach, kde sme naložili posledné veci. Následne sme vyrazili do Mukačeva, kde už v ceste do skladu v Kyjeve spolu so mnou pokračoval tretí šofér, ktorému kamión patril a ktorý na neho rok na Ukrajine čakal.

Kto sa na humanitárnej pomoci podieľal a kam smerovala?

80 matracov som kúpil zo sponzorských zdrojov z USA. 11 ton tovaru zabezpečila

organizácia Mládež pre Krista v spolupráci s Cirkvou bratskou a Jednotou baptistov, ktoré zorganizovali po vzore ECAV svoj vlastný projekt Boxes of Blessings – Krabic požehnaní. Ďalších 11 ton bolo zakúpených za finančné prostriedky z transparentného účtu Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku. Prvú zásielku sme vyložili v meste Novohrad-Volensky a druhú polovicu v sklade v jednom malom meste asi 100 kilometrov južne od Kyjeva. Odtiaľ sa distribuuje do zničených a zbombardovaných miest, akými sú Cherson alebo Bachmut. Presnú polohu skladu však kvôli bezpečnosti nemôžem verejne uviesť. Hlavný koordinátor Volodymyr, ktorý tovar rozváža ľuďom v núdzi, sa snaží byť „neviditeľný“.

Ako na teba zapôsobil?

Musím sa priznať, že som sa s takým človekom, ako je on, doteraz ešte nestretol. Predtým ako uveril v Krista, pracoval ako vojak. Bol známy bitkár a alkoholik, jednoducho vulgárny, nesympatický muž. Doma sa správal pasívne, a tak domácnosti velila jeho manželka. Neskôr sa však obrátil a uveril v Ježiša Krista, čo radikálne zmenilo jeho život. Dnes je abstinent, nemá milienky a nezapája sa do bitiek. Keď ako bývalý vojak išiel skôr do výsluhového dôchodku, začal sa venovať chudobným ľuďom – už pred 15 rokmi, dávno pred vojnou. Je ako matka Tereza.

Čím je Volodymyr výnimočný?

K biednym prístupuje veľmi jemným spôsobom, čo je vzhľadom na jeho minulosť paradox. Často ide o invalidov, ktorí sa sami nedokážu postaviť a nemajú nikoho, kto by sa o nich postaral. Celé týždne hladujú a ležia vo vlastných výkaloch. Stáva sa, že ostatní členovia pomáhajúceho tímu nezvládnu situáciu a nepríjemný zápach, ktorý sa im šíri z rán. Jednoducho na to „nemajú žalúdok“. Volodža však vstupuje aj do tých najhorších príbytkov. Biednych pohladí, poumýva, učeše, prezlečie. Venuje im svoj čas, rozpráva a modlí sa s nimi. Je až ohromujúce, aký jemný človek sa stal z pouličného bitkára. Je pravým opakom toho, čím kedysi bol.

Ako na jeho radikálnu zmenu reagovala manželka?

Manželka, ako formálne veriaca členka ortodoxnej cirkvi, jeho zmenu nezvládla. Zrazu mala manžela, ktorého nespoznávala a musela ustúpiť zo svojej pozície hlavy rodiny. Nedokázala prijať, že Volodža ich domácnosť otvoril pre potreby núdzných. Slúžil im bezhranične.

Uvedomila si, že v porovnaní s ním nie je veriaca a cítila sa menejcenne. Pritom tiež pracovala pre neziskové organizácie a spoločensky sa angažovala. Vedela však, že nemá toľko viery, nádeje, lásky k Bohu a ľuďom ako jej manžel. A tak požiadala o rozvod, hoci mali spolu dvoch synov.

Takže príbeh manželstva so smutným koncom?

Nie, pretože po roku – dvoch od rozvodu sa aj ona obrátila a uverila v Boha. Pochopila, že jej formálna viera ju nedokáže zmeniť ani naplniť. Zatúžila poznať Boha tak ako Volodymyr. Chcela spoznať Silu, ktorá dokáže človeka zmeniť o 180 stupňov. Vedela, že je hladná, ale nevedela, ako hlad utíšiť. A tak sa rozhodla, že sa bude od svojho manžela učiť, ako kráčať vo viere. Svoju bývalú manželku prijal, neodmietol ju a druhýkrát uzavreli manželstvo. Začali odzovnu, ale s vedomím, že Volodža už nikdy nebude ako kedysi.

Ako ste sa zoznámili?

Stretli sme sa raz pred niekoľkými mesiacmi v Kyjeve. Spravil na mňa veľmi dobrý dojem, ale nemal som na neho kontakt. Dal mi ho až Anatolij Rajčinec, predseda Ukrajinskej biblickej spoločnosti. Hľadal som niekoho, kto by distribúciu humanitárnej zásielky dokázal riadne zdokumentovať – spraviť report a fotografie.

A to je problém?

Nie všetci šoféri a kazatelia, ktorí sú zapojení do humanitárnej siete, sú ochotní podať report. A to nielen preto, že často nefunguje a vypadáva mobilná sieť. Už to je dosť, že pri distribúcii humanitárnej pomoci riskujú svoje životy (Rusi prostredníctvom dronov alebo špehov dokážu identifikovať sklad a miesto, kde sa zhromažďujú väčšie skupiny ľudí, na ktoré potom útočia raketami, pozn. red.). Ja však potrebujem vedieť kde, kedy, na aké miesto a komu bol tovar doručený.

Je to dôležité kvôli transparentnosti. Nechcem prísť o dôveru ľudí, ktorí sú ochotní finančne sa podieľať na humanitárnej pomoci. Nebudem riskovať, kým nemám istotu, že sa zásielka dostane do spoľahlivých rúk a že všetko bude riadne zdokumentované. Ako koordinátor nesiem zodpovednosť za tovar, ktorý na Ukrajinu vozím.

Ako si si Volodymyra „preveril“?

Aj keď mi ho Anatolij odporučil, nechcel som mu tovar odovzdať bez toho, aby som sa s ním osobne stretol. A tak som

sa rozhodol, že budem u neho a jeho manželky týždeň bývať. Až keď s niekým stráviš dlhší čas priamo v jeho domácnosti, vytvoríš si dojem a vieš, či mu môžeš dôverovať. Zistíš, či je spoľahlivým partnerom. A tak som šoféra s kamiónom poslal preč a zostal som týždeň na Ukrajine bez auta – úplne odkázaný na Volodžu. Od prvej chvíle bol čas strávený s ním silný zážitok. Dnes viem, že sa na neho môžem absolútne spoľahnúť.

Volodymyr a jeho tím robí sociálnu prácu v oblasti frontovej línie. Ide tam, kam nikto iný nemá odvahu vkročiť. Ako vie, kde má núdzných a opustených ľudí hľadať?

Ako bývalý vojak má dobré informačné zdroje. Hľadá ľudí v tých najhorších podmienkach, ktorí doteraz nedostali žiadnu humanitárnu pomoc. Ide tam, kde je najväčšia bieda. Je ochotný posúvať svoju komfortnú zónu.

Napríklad?

Raz našiel opusteného muža, ktorý nemal v dome kúrenie a omrzli mu nohy. Chytila ich gangréna a v ranách mal už červíkov. Jedli ho zaživa. Muž nemal nikoho, kto by sa oňho postaral. Je vôbec prekvapujúce, že už dávno nezomrel. Keď rany toho muža videli ostatní členovia tímu a cítili zápach, ktorí sa šírili z jeho príbytku, neudržali obsah žalúdka. Nedokázali ho ošetriť – iba Volodymyr. Muža umyl od výkalov a obliekol mu čisté oblečenie. Na rukách ho preniesol do auta a následne do nemocnice, kde mu amputovali obe nohy. Staral sa o neho dovtedy, kým sa nepodarilo zabezpečiť mu vozíček a adekvátnu starostlivosť.

Volodžova služba je kompletná – nielen fyzická, ale aj duchovná. S núdznymi sa modlí a venuje im svoj čas, nikam sa neponáhla. Jeho odovzdanosť sa ma dotkla veľmi silným spôsobom (slzy, pozn. red.). Je ochotný starať sa o úplne neznámych ľudí. Nepoznám nikoho iného, ako je on. Nielen jeho manželka, ale každý sa pri ňom cíti ako neveriaci.

Ako reagoval, keď si sa zrazu objavil na jeho dvore a priviezol mu kamión plný tovaru, jedla a základných hygienických potrieb?

Bozkal a objímal ma. To, že som ho v malom meste našiel, považoval za zázrak. Konečne má núdznym, o ktorých sa stará, čo dať. Humanitárnu pomoc zo skladu postupne rozváža na 1 – 2 dodávkach do Chersonu a Bachmutu, do úplne zbombardovaných miest. Každý druhý deň mi posielal 20 – 50 fotografií. Humanitárna

pomoc, ktorú zaplatili práve slovenskí evanjelici, smeruje k najnúdznejším ľuďom v prvej línii. Volod'a a jeho tím sú rukami a poslami Krista!

Pomoc slovenských evanjelikov má teda svoj zmysel?

S pokorou si uvedomujem, že okrem mňa na toto miesto nikto iný neprieviezol zásoby. Sú určené chudobným ľuďom, ktorí nedostali od začiatku vojny od nikoho nič, okrem našej slovenskej luteránskej cirkvi! Naše zásoby krmia stovky ľudí! Možno sa zdá, že 11 ton potravín a hygienických potrieb je veľa, ale toľkým núdnym dlho nevydržia.

Keďže nie si len šoférom, ale aj misionárom, mal si príležitosť kázať v kostole miestneho cirkevného zboru. Aká to bola skúsenosť?

Ich kostol je veľmi skromný – vyzerá skôr ako starý neobývatelný vidiecky dom. Prišlo asi 50 ľudí, bol naplnený do posledného miesta. Jeden druhému takmer sedel na kolenách. Každý niečím aktívne prispel do programu, dospeli aj deti – recitáciou poézie, hrou na gitare, spevom, čítaním biblických textov... Kázal som po slovensky a vraj rozumeli. Kázeň ich veľmi dojala a ja som bol, naopak, dojatý ich spoločnosťou. Dve hodiny bohoslužieb prešli ako nič. Potom chceli byť spolu ešte ďalšiu hodinu. Nikomu sa nechcelo ísť domov. Vonku bola zima, ale v kostole kúrili starým kotlom. Polovicu účastníkov Služieb Božích tvorili utečenci z Donecka a Bachmutu, o ktorých sa domáci starajú.

KRABICE POŽEHNANIA

Po dvoch týždňoch – ešte pred Veľkou nocou si sa na Ukrajinu vrátil s Krabicami požehnaní, ktorých bolo tentoraz až 400 kusov. Ako prebehol prevoz?

230 krabíc sme naložili do môjho kamiónu, zvyšok sme odviezli na autobuse.

Naozaj, na autobuse?

Vlastnil ho môj kamarát Peter Malach, ktorý ho kúpil za 5-tisíc eur. Je to starý autobus, ktorý sa často kazil. A tak sa rozhodol, že ho osobne odvieze do Charkova, kde ho chcel darovať. Požiadal som ho, či by zvyšných 170 krabíc, ktoré sa mi nezmestili do nákladného auta, nezobral do svojho autobusu. Súhlasil, a tak sme ich naložili – boli naozaj všade, ešte aj pod nohami šoféra.

21. marca som vyrazil s mojím nákladným autom do Kyjeva, autobus s druhou várkou krabíc prišiel o deň neskôr. Všetkých 400 krabíc sme vyložili v centrálnom sklade, ktorý koordinuje Lýdia Tselsdorfová z Nemecko-ukrajinskej luteránskej cirkvi. Na druhý deň sme 50 kusov odviezli do jednej dediny 60 kilometrov južne od Kyjeva, v okrese Starý Boryspil.

Prečo ste si vybrali práve túto dedinu?

Lýdia pozná mladý manželský pár s bábätkom, ktorý sa tu po vypuknutí vojny odsťahoval z Kyjeva, mimo dosahu rakiet. Našli si lacné vidiecke bývanie v prakticky neobývateľnej budove. Žijú tam už päť mesiacov a zo svojho domu vytvorili oázu. Aj keď je ich príbytok skromný, je veľmi útulný. Dedinčanom začali manželia zabezpečovať humanitárnu pomoc. A tak sme práve tam odviezli 50 Krabíc požehnaní. Každá krabica obsahuje presne rovnaký druh potravín a hygienických potrieb v hodnote 80 eur. Darca mohol vložiť aj osobný pozdrav, citát z Písma alebo svoje kontaktné údaje. Tieto krabice sa stali symbolom našej lásky k bratom a sestrám v Kristovi na Ukrajine.

Malo to svoj háčik?

Nevedeli sme, či získame súhlas miestneho starostu. Má totiž vážny problém s

humanitárnou pomocou, ktorá pochádza zo zahraničia a od medzinárodných organizácií. Prečo, to netuším. Ale zjavne nebol nadšený, keď videl cudzincov – mňa a môjho spolujazdca z Evanjelickeho cirkevného zboru v Žiline. Distribúciu Krabíc požehnaní nám však nezakázal.

Ako ľudia reagovali?

Projekt mal obrovský úspech! Prijemcovia za krabice veľmi ďakovali, niektorí si poplakali. Modlili sme sa spolu s nimi. Sú to silné momenty, pre ktoré na Ukrajinu chodím. Nechcem byť len kuriérom, organizátorom logistiky, fundraiserom alebo reportérom. Najväčšou pre mňa osobnou vecou je pre mňa osobný kontakt s ľuďmi. Keď sme sa z dediny vrátili späť do Kyjeva, do skladu práve dorazil autobus so zvyškom Krabíc požehnaní, ktoré sme obratom vyložili v centrálnom sklade. Ďakujem všetkým, ktorí na podieľali na ich príprave.

Kam putovali ostatné krabice?

Na Smrtnú nedeľu 26. marca niekoľko Krabíc požehnaní vystavili v sesterskom nemecko-evanjelickej kostole sv. Kataríny v Kyjeve. Väčšinu z nich už dobrovoľníci rozdelili medzi núdne rodiny s nízkymi príjmami, ktoré majú málo alebo vôbec nič na život – v dedinách v okolí miest Bachmut, Charkov, Cherson, Mariupol, Lisičansk, Záporožie, Rozinka, ako aj medzi vojakov ukrajinských ozbrojených síl. Krabice si ľudia z cirkevného zboru nenechali pre seba, aj keby mohli, ale radšej ich rozdelili ako svedectvo Božej lásky.

Tí, ktorí sa na príprave balíčkov s láskou podieľali, môžu byť teda spokojní, že ich snaha nebola márna?

Nemám najmenšie pochybnosti, že humanitárna pomoc je v dobrých rukách. Organizujeme ju v spolupráci s Pavlom Schwartzom, biskupom Nemecko-ukrajinskej luteránskej cirkvi. Viem, že sa dostane k ľuďom, ktorí ju skutočne potrebujú. Zvlášť koordinátorka Lýdia Tselsdorfová je zodpovednou partnerkou, s ktorou sa mi veľmi dobre spolupracuje. Kontakty, ktoré týmto spôsobom získavam, sú pre ECAV na Slovensku vzácne aj pre budúcnosť. Ide o šesť absolútne spoľahlivých koordinátorov na rôznych miestach po celej Ukrajine.

Za rozhovor ďakuje: E. Mihočová

Vzhľadom na bezpečnosť redakcia neuádza názvy miest a plné mená distribútorov humanitárnej pomoci.

Spúšťame tretiu fázu projektu Krabice požehnaní!

Do frontovej línie na Ukrajine budú distribuované v polovici júla.

Viac informácií na: www.ecav.sk

